

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm In Primam Partem
Sancti Thomæ Tomvs ...**

Complectens Quæstiones à XXVII. vsque ad LXIV. & à Quæstione CVI.
vsque ad CXIV.

Vázquez, Gabriel

Antverpiæ, 1620

Optima ratione præcedens sententia confirmatur. c. 3.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81000](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81000)

non distinguuntur. Ceterum quamvis aliqua fundamenta relationum debeant distingui, id tamen in vniuersum necesse non est. Nam relationes secundi generis, quæ dicuntur fundari in actione præsentis, præterita aut futura, non habent distincta fundamenta, sed in eadem generatione fundantur paternitas, & filio in humanis: in ea enim fundari has relationes, non in potentia ad actum redacta, verius existimo, & doctrinæ Aristot. 5. Metaphys. cap. 15. magis consentaneum. Factum in relationibus, quas vocant primi generis, nempe æqualitatis, similitudinis, & identitatis, semper distingui fundamenta: id tamen alia ratione fit, non quia fundamenta sunt, vt sequenti c. videbimus.

Quinta ratio Canariensis.

Quinta denique ratio est Canariensis, qui asserit, has relationes in Deo non posse esse reales ratione essentiae, quia vna est, & eiusdem ad se ipsum non est relatio realis neque ratione personarum, quia personæ realiter distinguuntur per relationes originis, & vna relatio non potest esse fundamentum & causa alterius relationis realis. Quare hic author concederet, has relationes in Deo fore reales, si personæ non distinguerentur relationibus, sed proprietatibus absolutis. Sic enim fundare possent relationes reales æqualitatis, & similitudinis, quia tunc non obstat id, quod ipse dixit. Quocirca concedit, si in diuersis hominibus esset eadem albedo, futuram quoque realem relationem similitudinis: quia personæ, quæ referrentur, non essent relationibus constitutæ, & distinctæ, sicut sunt diuinae.

CAPVT III.

Optima ratione præcedens sententia confirmatur.

Sexta ratio Canariensis.

Optimam huius opinionis rationem assecutus est Caietan. in hoc art. quæ tam in humanis, quam in diuinis locum habet, & talis est. In eo genere relationis, in quo fundamenta primo referuntur, & subiecta ratione fundamentorum, necesse esse, fundamenta realiter distingui: quia non tantum sunt fundamenta, sed ipsa extrema primaria relationum: extrema autem secundum omnium sententiam realiter debent differre, sed fundamenta relationum, quæ dicuntur primi generis, nempe æqualitatis, similitudinis, identitatis, primo referuntur; nam quantitas primo dicitur alteri æqualis, qualitas alteri similis, substantia alteri eadem: ergo ipsa quoque debent distingui, vt sit relatio realis. Cumque diuine personæ dicantur æquales, similes, & eadem ratione eiusdem numero naturæ, quam habent communem, efficitur prædictis relationes non esse reales, sed rationis.

Ad rationem primam sententia.

Atque ex hoc fundamento soluantur quæuis argumenta pro sententia Scoti allata, imo etiam varæ rationes, quas Doctores nostræ sententiæ attulerunt; refelli possunt, illa præsertim Canariensis proxime memorata: nam licet personæ diuinæ constituerentur absolutis proprietatibus, nihilominus relationes productæ non essent reales, eo quod fundamenta, quæ primo referuntur, non distinguerentur realiter, quia esset diuina natura. Similiter, si in duobus creatis, subiectis esset vna, & eadem albedo, relatio similitudinis non esset realis, eo quod esset vnicum fundamentum, ac proinde extrema primaria relationis non distin-

ARTIC. II.

guerentur. Parum igitur refert, personam in diuinis constitui relationibus, vt dicamus, non posse referri relatione reali similitudinis, æqualitatis, & identitatis.

Verum enimvero, si sententia Scoti de distinctione attributorum Dei inter se & ab essentia, vera esset, sequeretur, plures esse relationes reales in Deo, quam enumeratas: nam in Deo tot essent relationes æqualitatis, quot essent magnitudines distinctæ: tot autem magnitudines ex natura rei essent distinctæ, quot essent attributa. Id quod ipse libenter fateatur in 1. d. 3. q. 5. quantum ad tertiam, in solutione secundi. Quare non reueneret concedere plures; quam viginti relationes reales, quas contra ipsum conatur elicere Canariensis. 4. parte comment. huius art. Hæc tamen omnia friuola sunt, & contra communem Scholasticorum doctrinam, qui solum quatuor relationes reales in Deo concedunt.

CAPVT IV.

Oppositio contra rationem prædictam.

Posset fortasse aliquis contendere, inter personam diuinam esse relationem realem distinctionis, oppositam relationi identitatis; nam personæ realiter distinctæ sunt. Præterea relatio distinctionis non fundatur in natura, sed in proprietatibus personalibus, quæ possunt esse extrinsecas, prima relationis: ergo nihil deest, quominus hæc relatio dicatur realis. Responderet doctrina S. Thom. in hoc art. in solutione quartæ, nullam relationem posse esse fundamentum alterius relationis, præsertim quod primo referatur: esset enim processus in infinitum, id quod hac ratione probari potest. Sicut vnus actio non potest esse alia actio, quia actio non est id, quod fit, sed actus & via, quo aliquid fit: & licet vnus habere, vel habitus non est alius habitus, quia habitus est veluti actus, & via inter habentem & rem habitam, & ideo habitus ipse, quo vestem habemus, non habetur: sic etiam vnus relationis non potest esse alia relatio, quia relatio est veluti actus & via, qua vnum relatum ad aliud refertur, id quod adeo verum existimo, vt nec per intellectum distingui possit actio actionis, & habitus alterius habitus, & relatio alterius relationis, quia intellectus inter actum & rem, cuius est actus, non potest concipere alium actum.

Sed adhuc obijciat aliquis, sicut persone Patris & filij semel constitutæ suis proprietatibus relationis, recipiant adhuc aliam relationem spiritalis, cur non recipere possunt aliam relationem diuersitatis, & distinctionis?

Respondeo, diuersam esse rationem: nam relationem spiritalis recipiunt persona Patris & filij, non media alia relatione constituyente, neque relationes constituentes referuntur relatione illa relationis, nec sunt fundamenta illius: sed relatio spiritalis, nec sunt fundamenta illius: sed relatio spiritalis illud fundamentum, & veluti causa est originis. Id autem, quod primo refertur ea relatione, est persona, non relatio personalis: persona autem etiam constituta relatione, potest referri primo ad relationem, quia potest habere duas origines actus: at relatio diuersitatis ita fundaretur primo relatione personali, vt ipsamet personalis relatio primo referretur, quod est impossibile; eo quod fundamenta harum relationum primo referuntur